

Varroabestrijding in de bedrijfsmethode (2)

De tussenaflegger

De tussenaflegger heeft een aantal voordelen boven veger en vlieger. Het gehele volk blijft op dezelfde plaats staan. Na enige tijd kunnen hoofdvolk en tussenaflegger weer verenigd worden. De imker heeft de sterkte van deze kunstzwerm wat beter in de hand omdat hij geen vliegbijen verliest aan het hoofdvolk. Bovendien kan hij bij het maken van de tussenaflegger al invloed uitoefenen op het aantal bijen waarmee de tussenaflegger begint door wat ramen af te schudden in de nieuwe onderbak en niet te wachten of het afvliegen wel goed zal verlopen. Zo zal de tussenaflegger eerder sterker worden dan minimaal nodig is. Een tussenaflegger die sterker is dan nodig voelt al snel ruimtegebrek en zal daarom zeker darrenraten willen beleggen. Het gevaar van zwermplannen is in de tussenaflegger gering omdat we hem darrenbroed laten aanzetten en hem dat weer afnemen. Voordat hij de kans krijgt zijn plannen echt door te zetten kan hij alweer verenigd zijn met het hoofdvolk.

Het hoofdvolk

Het hoofdvolk blijft moerloos achter en gaat redcellen bouwen. Een moderne imker zal willen voorkomen dat hieruit jonge moeren worden geboren, want wie wil nou het toeval laten bepalen hoe de kwaliteit van het volk van de jonge moeder zal worden. Om te voorkomen dat er zo'n jonge moeder wordt geboren moeten in het hoofdvolk de redcellen worden gebroken. Dat kan het best op de negende dag na het verwijderen van de oude moeder gebeuren. Ook de laatste mogelijke redcellen zijn dan goed zichtbaar. Enige uren na het breken van alle redcellen zal het volk zich hopeloos moerloos voelen. Dat is een goed moment voor het inhangen van jonge larfjes of aangezette doppen. Het doppenproject van de koninginnenteeltcommissie kan helpen om goed teeltmateriaal in handen te krijgen. Het volk voor de tweede keer doppen laten verzorgen (eerst de redcellen en nu de teeltcellen) heeft ook als voordeel dat de periode om mijten te vangen wordt opgerekt. Het risico dat de kunstzwermen niet op tijd hun vangramen belegd hebben, wordt hiermee belangrijk kleiner.

Ook al heeft de darrenraatmethode een goed resultaat dan kan het nog nodig zijn een najaarsbestrijding uit te voeren. Het is te zien aan het aantal mijten dat op de onderlegger terecht komt.

Darrenraten leeg maken voor hergebruik

Het vernietigen van al dat broed dat door de bijen met zoveel zorg is opgekweekt is de meest kwalijke kant van deze methode. Het alternatief is evenwel het toedienen van giftige stoffen. Bestrijding met zuren en etherische oliën voegt stoffen toe aan het bijenvolk die daar van nature niet in deze mate voorkomen. Varroabestrijding is altijd kiezen tussen diverse kwade alternatieven. De darrenraatmethode brengt in elk geval geen vreemde stoffen in het bijenvolk.

De reden om de verwijderde ramen darrenbroed leeg te halen, is dat de imker dan de beschikking krijgt over uitgebouwde darrenraten die bij hergebruik gemakkelijker worden belegd. Dat is vooral van belang in de laatste fase van de methode. De kunstzwerm heeft dan niet zo'n zin meer om alweer darrenraat te beleggen, zeker niet als ze daarvoor ook nog eens een vel kunstraat moeten uitbouwen. Het leeghalen van de raten is een onaangenaam werkje, zeker bij darrenbroed dat tegen uitlopen staat. Ik vind het leegruimen het gemakkelijkst gaan bij wat ouder broed. Als het broed nog maar net gesloten is zijn de larven heel kwetsbaar. Ze worden kapotgetrokken bij het uithalen en de restanten die blijven zitten laten zich moeilijk verwijderen. Oudere poppen komen er gemakkelijker uit. De dekseltjes worden op dezelfde manier als bij het ontzegelen van honing met een ontzegelvork verwijderd. Door wat dieper te steken kun je de larven mee uit de cellen trekken. Als er veel mijten zijn, zie je ze al vrij snel over de darrenpoppen lopen. Soms blijven ze in de cellen achter en dan zijn ze veel moeilijker te zien. De uitwerpselen van de varroamijt zijn op de leeggehaalde raat goed te zien en geven een goede indruk van de besmettingsgraad. Tijdens de periode dat de varroamijt in de gesloten cel verblijft en zich voortplant, poept de mijt op een vaste plaats tegen de celwand. In de grote darrencellen is dit gemakkelijk te zien. Het ziet eruit als een hoopje wit meel met een doorsnede van $\pm 1,5$ mm.

Deel 1: Bijen 8(3): 79-80 (1999)

Literatuur

Aantal mijten op onderlegger en volk: *Bijen 7(7/8):208(1998)*
 Zie tabel in *Einfach Imkern*, Dr. G. Liebig, p. 142.
 Tussenaflegger maken: *Bijen 6(3): 70 (1997)*
 Het benodigde aantal darrencellen en de grootte van het volk: *Bijen 3(6): 164 (1994)*
 ADIZ, mei 1998, p.12-14, aug 1998, p.24
 Deutsches Bienen Journal, juni 1997, p.12.